

10. 10. 2010. 00:02h | Irena Radisavljević
INTERVJU: TED GALEN KARPENTER, AMERIČKI KEJTO INSTITUT

Srbija da predloži podelu inače gubi celo Kosovo

Dugoročno postoji mogućnost da SAD pristanu na izmenu granica i neku vrstu podele Kosova. Uslov je da zvanični Beograd ukaže da bi pod određenim okolnostima priznao nezavisnost Kosova, kao i da potom precizira te uslove.

To bi, po mom mišljenju, moglo biti dovoljno da pragmatičniji kreatori politike Vašingtona podrže ovu vrstu kompromisa – kaže u razgovoru za „Blic nedelje“ prof. dr Ted Galen Carpenter, potpredsednik za studije odbrane i diplomatije u prestižnom vašingtonskom Kejto institutu.

– Plašim se da će ukoliko ostane na sadašnjoj tvrdoj poziciji zvanični Beograd za pet ili deset godina završiti sa potpuno nezavisnim

Kosovom priznatim od većine zemalja međunarodne zajednice, a da za to neće dobiti apsolutno ništa. To će onda biti potpuni gubitak. Sigurno je da želja Beograda da povрати Kosovo neće biti realizovana, ali osim toga nećete dobiti čak ni utešnu nagradu. S druge strane, ukoliko lideri u Beogradu budu fleksibilniji, onda će bar dobiti nešto za uzvrat. I to nešto će biti više od bledog obećanja da će jednoga dana Srbija ući u EU. Mislim da je upravo to strategija kojom se koriste Vašington, Berlin, London i Pariz – da se Srbiji, ukoliko je voljna da prizna Kosovo, obećava povećanje šansi za ulazak u EU. Ali, to je veoma neodređeno, maglovito obećanje. Mislim da bi Beograd trebalo da traži nešto mnogo više i mnogo konkretnije od toga.

Šta bi Srbija trebalo da uradi kako bi jedna od tema dijaloga postala i eventualna podela Kosova. Treba li da lobira kod SAD ili EU?

– Strategija bi mogla biti efektivnija ukoliko bi Srbija išla preko glavnih članica EU. To, međutim, ne znači da se ovi pristupi međusobno isključuju. Zvanični Beograd bi takođe mogao da priđe i Obaminoj administraciji direktno, jer ako i jedna od ove dve strane prihvati ideju o izmeni granica, druga će na to pristati. Pogotovo ukoliko to budu lideri EU, SAD bi se verovatno složile sa željama i težnjama Unije. Sve više zvaničnici SAD prepuštaju Evropskoj uniji

vođstvo u rešavanju balkanskih pitanja, upravo zato što imaju dosta sopstvenih problema na drugim stranama sveta. Balkan, jednostavno, za SAD nije više pitanje visokog prioriteta.

Da li je iko u američkoj javnosti poslednjih meseci pominjao mogućnost podele Kosova?

– Zvanično ništa nisam čuo, ali trenutno se bavim drugim, hitnijim pitanjima poput Avganistana i Severne Koreje.

Šta je, po vašem mišljenju, najbolje rešenje za kosovski problem?

– Mislim da bi i za Prištinu i za Beograd bilo dobro da gledaju u budućnost što je više moguće. Sve strane su kritikovale neke odluke donete u proteklih deset do 15 godina, a diskutabilne odluke su donosile sve zainteresovane strane, i Srbija i Kosovo i međunarodna zajednica. Sada je to, međutim, nemoguće ispraviti. Zato je u interesu i Kosova i Srbije da dostignu nekakvu vrstu dogovora i ostave te probleme iza sebe.

Da li bi u slučaju podele Srbija mogla da dobije više od severa, koji čini nešto više od 10 odsto ukupne teritorije?

– Verovatno je najbolja pozicija koju bi Srbija mogla da zauzme da uz sever traži i neku vrstu garancije na značajnu zaštitu religioznih teritorija u drugim delovima Kosova. Posebno je pitanje koliko bi takve garancije bile pouzdane. To je svakako otvoreno pitanje, koje bi moglo biti jedna od tema pregovora.

Ranijih godina je bilo i pomena razmene ljudi i teritorija. Mislite li da sada postoji mogućnost za tako nešto?

– Razmena teritorija i ljudi je veoma delikatan i nezgodan predlog. To bi sigurno mogla biti tema dijaloga, ali ako se upusti u takvu vrstu procesa, mogućnost dogovora bi se samo komplikovala, umesto da se povećava.

Pod kojim uslovima bi Kosovski Albanci pristali na podelu?

– U najmanjem morao bi da postoji indirektan pritisak SAD i EU na kosovske Albance. Pre svega to bi moglo biti odbijanje MZ da nastave sa finansijskom podrškom Kosovu ukoliko tamošnje vlasti odbiju kompromis. To neće značiti suštinsko primoranje Kosova na promenu granica, ali će jasno pokazati da ukoliko Vlada u Prištini ne pristaje na kompromis i ostane pri tvrdoglavom stavu, SAD i njihovi saveznici neće beskonačno nastaviti da podržavaju Kosovo. Bez, u najmanjem, takve vrste pritiska, vlada na Kosovu neće pristati ni na šta. Misliće da ih Zapad, kao i do tada, u potpunosti podržava.

Da li bi podela Kosova imala tu moć da stavi tačku na probleme u ovom delu balkanskog regiona?

– Verujem da bi kompromisni dogovor između Kosova i Srbije rešio taj konkretni aspekt kosovskog problema. Međutim, i dalje će ostati insistiranje na velikoalbanskom nacionalizmu u drugim delovima Srbije, i još važnije u Makedoniji. Čak ni dogovor po pitanju podele Kosova ne može da reši te probleme i oni će zasigurno nastaviti da postoje.

Da li će SAD nastaviti da podržavaju velikoalbanski nacionalizam o kome govorite i njihove težnje da se prošire u druge delove Srbije, Makedoniju, Crnu Goru?

– Teško je reći, ali moj utisak je da je vašingtonski entuzijazam za albansku stvar smanjen poslednjih nekoliko godina. U svakom slučaju, nije ni izbliza pitanje visokog prioriteta za SAD kao što je to bilo deceniju ranije. Svi američki problemi koji se tiču Iraka, Irana, Avganistana, Severne Koreje učinili su da albansko pitanje drastično sklizne na listi prioriteta. Sumnjam da bi Vašington bio zadovoljan s novim zahtevima ijedne strane, uključujući i albansku, koji bi stvarali nove opasnosti i probleme. Ako zagovornici velike Albanije računaju na podršku Vašingtona, mislim da će biti

razočarani.

2010 © - blic.rs
